

Lausunto talousvaliokunnalle HE 265/2020 vp.

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa HE 265/2020 vp. MTK pitää hallituksen esityksessä esitettyjä toimia oikean suuntaisina, mutta riittämättöminä.

MTK yhtyy professori Pertti Järventaustan samassa asiassa 16.3.2021 päivätyllä lausunnollaan talousvaliokunnalle esittämiin näkemyksiin, lainsäädännön kehitystarpeista ja erityisesti lausunnon yhteenveto osassa 4 tiivistettyihin toimenpiteisiin ja tarkennuksiin koskien energiaviraston valvontamallin ja/tai sähkömarkkinalain päivittämistä. Professori Järventaustan esittämistä toimenpiteistä MTK arvioi valvontamallin osalta verkkoyhtiön todellisen pääomarakenteen huomioimisen kohtuullisen tuoton laskennassa ja sähkömarkkinalain puolella erillisen linjan rakentamisen sujuvaan mahdollistamiseen liittyvät toimet nopeavaikutteisimmiksi ja siten ensisijaisesti toteutettaviksi professori Järventaustan esittämällä tavalla.

Lisäksi MTK haluaa esittää seuraavat näkökulmat:

MTK on huolestunut, että sähkömarkkinalain 19§:n uudistettu, sinänsä perusteltu, verkkojen kehittämistä koskeva kustannustehokkuusvaade ja sen 52§:ssä määritelty jakeluverkon kehittämissuunnitelman seuranta vain yksinomaisella kustannustehokkuuskriteerillä voivat johtaa siihen, että ilmajohtoja ei poisteta pelloilta verkkojen parantamisen yhteydessä, kun niistä ei kaikissa tapauksissa pystytä osoittamaan suoraa riskiä säävarmuudelle. Viljelijät ovat jo vuosikymmeniä kärsineet pylväs- ja linjahaitoista. Parhaillaan käynnissä olevassa historiallisen suuressa investointisyklissä on aika siirtää peltojen linjat maakaapeliin, kun kerran investointeja joudutaan joka tapauksessa tekemään. MTK arvioi maakaapeloinnin kustannuksen olevan peltoalueilla kokonaisuudessaan niin pieniä, ettei sillä verkon kokonaiskehittämisinvestointien kustannustehokkuus näkökulmasta ole juurikaan merkitystä. MTK huomauttaa, että professori Järventaustan esittämällä toimilla kokonaiskustannustehokkuutta verkon kehittämistoimissa edistettäisiin kokonaan eri mittakaavassa.

Verkkoyhtiöitä koskevia kehittämissuunnitelmia koskevaan muutokseen sisältyvät myös asiakaskuulemiset. MTK pitää ensiarvoisena, että asiakaskuulemisissa maanomistajia kuullaan tässä yhteydessä kehittämissuunnitelmien laadun parantamiseksi paikallisia tarpeita vastaavaksi.

MTK arvioi, että sähkömarkkinalakiin sisältyy jatkossakin kehittämistarpeita, jotka huomioivat maankäytön optimointiin liittyviä näkökulmia. Erityisesti näitä tarpeita on tuulivoimapuistojen liityntäjohtojen koordinoitavien liittyen. Nykyinen järjestelmä, jossa liityntäjohtoja ei hoideta yhdessä muun alueellisen sähköverkon kehittämisen kanssa, on johtanut tilanteeseen, jossa maankäyttö pirstaloituu tarpeettomasti. Tästä seuraa pidemmällä aikajänteellä yhteiskunnallisia hyvinvointitappioita mm. elinkeinotoimintojen pirstoutumisena ja siitä seuraavina taloudellisina menetyksinä, ilmastohaittoina maankäytön poistuessa maa- ja metsätalouden maankäyttöluokista linjojen alle ja yhtenäisten viheryhteyksien pirstaloitumisena, joilla on haitallisia biodiversiteettivaikutuksia. Sinänsä MTK pitää tervetulleena kehitystä, jossa osa tuulivoimayhtiöistä maksaa uusista rakennettavista linjoista markkinaehtoiset korvaukset. Kyseiset korvaukset ylittävät merkittävästi lunastustoimituksien korvausastot.

Helsingissä 25.5.2021

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Anssi Kainulainen
energia-asiantuntija